

Daritev v šumi.

Silvin Sardenko.

Vstop.

V bukovo sem stopil katedralo.
Velik praznik! Vsa v baržun ovita,
vsa v smaragdnem bila je bršljanu.
Iznad svoda se je lesketalo
sto in sto lestencev polnih svita.
Mir je dihal po skrivnostnem stanu.

In zamislil sem molitve verne.
Njih beseda niti ena ni mi
izgubiti mogla se nikamor.
Vzele so jih v strune tisočerne
veje-harfe in šumele z njimi:
„Pridi, moje duše božji Amor!“

Prošnja.

Tebe ljubim, Ti se nagni k meni!
Okna moja v solnčni dan odkleni
in obvaruj, da se ne zapro,
kakor rože, ko se dan umika;
kakor skrite rane brez zdravnika,
neizžgane hujšo bo! spočno.
Ti se mojim rožam razodeni,
Ti globine mojih ran zakleni!

Berilo.

Nedolžnost! Ti si kakor šuma —
Po hramu njenem samostanskem
zapelo ni še smrtno jeklo
in v njem še ni gorelo peklo,
užgano v solncu opoldanskem.

Le zarja hodi v njen deviški stan,
tako lahnó, z orošeno nogó
in z nežnih lic ji z blagoslovljeno rokó
počasi snema rahli pajčolan.

Dva pogleda, dva objema topla:
Zarja diha v šumi, šuma v zarji.
Vsa drevesa lahno so zasopla
kakor rože v majevem oltarji.

Graduale.

Kadar sanjam lepe sanje,
mislim nanje:
na samote
in tihote.

Kar ljubezni sem izgubil,
vse sem vzljubil
spet v samoti
in tihoti.

Radost najdem tudi v boli,
a nikoli
brez samote
in tihote.

Evangelij.

Tisti čas sem sklenil:
„Jaz bom menih —
v mir se bom globok in tih,
kakor Ti zaklenil.“

Isti čas sem slišal Tvojo vest:
„Si ti vodnjak
studencev živih,
neusahljivih?
Kaj nisi vedro,
viseče na dvigalu?
Kmalu se pogrezni
in spet se dvigni kmalu;
napij se sam ljubezni
in drugim piti daj!“

Darovanje.

Ti si rekel:
„Svet spočnem.“
Tvoja roka bila je pri njem.
Tvoja misel bila je pri nas
tisti čas.
Slednja stvar
Tvoje ljubezni jasni je žar.

Jaz sem rekel:
„Stih zložim.“
Moja roka bila je nad njim.
Moja misel bila je s Teboj,
Stvarnik moj.
Slednji stih
moje ljubezni topli je dih.

Tiha molitev.

Ob samotni Tvoji hiši
hodi Tvoj otrok
— tisoč hodi jih in več —
in ne sliši
Tvojega glasu.
Ti si preglobok,
Ti si premolčeč —
Prepad miru.

Predglasje.

Bori trepečejo in topoli
kakor nemirne duše vzdih.
Tvoj se jih je dotaknil dih,
ko si izginil mimo njih.
Zdaleč zaslišal glas sem pritajen.
Ali nisi mimogrede
nekaj zaklical z daljne gore?
Morebiti moje ime.
V meni vzkipeva silno življenje.
Ako ni še nebeški dan,
mora biti nebeški san.
Tvoj spomin je v njem užgan.

Spomin živih in mrtvih.

Kaj sem videl sreč brezmejnih,
ko sem davi sveti kelih
nosil mimo rož veselih —
mimo mnogih usten žejnih.
Ali mimo tvojih ne!
Iz katerega sedaj
piješ keliha, dekle?
Vidim vrt in smrt nad njim.
Zate molim in trpim.

Oče naš.

Pojdimo v svate kipeče,
sestre — čebele šumeče! —
Blažen je kelih moj in vaš.

Ve iz grenkih rezed
pijete sladki med,
jaz iz odpovedanih nad
pijem presladki sad.

Ali ni dober Oče naš?

Obhajilna.

Moje začarane misli
k Tebi silijo —
prvi predjutranji žarki
v belo lilijo.

Moje uklenjene želje
v Tvojih so vezeh
zadnje prestrežene rose
v majevih vrteh.

Sklepna.

Večerni zvon
nikoli ne zvoni zastonj.
Če srca je ne čutijo,
drevesa jo zaslutijo
molitve tajno moč:
Marija, lahko noč!

Blagoslov.

Nocoj —
ko svečenik:
večerni zor
na žrtvenik
in kandelaber:
na temni bor
in sinji gaber
postavlja rujno luč.
Nocoj —
ko z bukovih vrhov
— vesela pesem s kora —
k Očetu vabi me domov.

Nocoj —
ko v rosi se kristalni
umiva slednji list;
v skesanosti naj žalni
odidem čist.

Zadnji evangelij.

Ste čuli njih spomin?
Kaj niso vzdihnili
skrivnostno med lesovi? —
„Čeprav ste vrgli nas iz lin,

ne, nismo vtihnili
zvonovi.
Razbili bronaste ste grudi,
ubili niste nam srca,
srce ubiti se ne da.“ —
Poslušaj, ljudstvo, in se čudi:
Iz koscev razdrobljenih,
iz drobcev razkropljenih
iz vseh srce ječi
poslednjo blagovest —
v kraljestvo lepših mest
zvoni, zvoni, zvoni.

V ruskem Turkestanu.

Dr. Ivan Knific.

15. Pri sobratu v Taškentu.

Na kosilo me je bil povabil katoliški župnik Justin Pranaitis, »curatus Taschkentensis«, kakor se mi je podpisal v beležnico. Ob eni čez poldan sem se zglasil pri njem, prišel pa sem — dobro uro prezgodaj. Rusi vstajajo pozno, zlasti še ob nedeljah. Služba božja se prične ob enajstih, pridenejo pa navadno še »akademično četrt«. Oznanila in evangelij preberó v poljščini; pridigujejo le poljski; kadar ne pojejo latinski, prepevajo poljski; pretežna večina ruskih katoličanov je namreč poljske narodnosti. Vsled tega Rusi katoliške cerkve nazivljejo »poljske« in katolike istovetijo s Poljaki. V Petrogradu in Moskvi je par cerkva tudi za francoske naseljence. Nemcev katolikov je malo, če izvzamemo nemške kolonije ob Volgi. Katoliško vero izpoznava kot narod tudi Litvini. Če Poljak ne dobi primerne rojakinje, se oženi z Litvinko. V Turkestanu je razmeroma veliko Poljakov. Mnogo so jih pred leti za kazen prestavili v Srednjo Azijo. Tudi poljske vojake radi pošiljajo v Turkestan: stara nezaupnost med največjima slovanskima rodovoma.

Nasproti cerkvi, ob vodnem kanalu, je župnik sezidal pritlično hišico, ki je od zunaj še niso pobelili, od znotraj ne potlakali. »Bodoča sirotišnica,« se je pohvalil; »tod bivam podnevi, tod je moja kuhinja in obednica.« Pokazal mi je par deklic-sirot, ki so se stiskale k starejši dami. Redovnice ne smejo v notranjo Rusijo, zato jih nadomeščajo z zanesljivimi civilistkami. »Posloplje

bomo še razširili, da dobimo prostora za — poljsko šolo.« Pomežiknil mi je, češ: postavno je sicer prepovedano, poučevati drugače kot v ruskem jeziku, vlada pa vendarle ni prestroga; v vseh večjih mestih imajo poleg katoliške cerkve tudi zasebno poljsko učilnico. Za šole Poljaki mnogo žrtvujejo. »Poljsko knjižnico že imamo,« se je pobahal in odprl omaro, napolnjeno s knjigami. »Vladi seveda prikrivam, kolikor morem in dokler morem, včasih mi pa le pridejo na sled,« se je nasmehljaj; »mnogo pretkanosti je treba, da uradnike ohranim pri dobri volji. Doslej sem izvršil že marsikaj; ovirajo pa me, kjer le morejo.«

Poljaki neradi govoré ruski, poljščina pa je nam Slovencem izmed vseh slovanskih jezikov najtežje umljiva. Nemščine gosp. Pranaitis ni bil vajen, francoščino sem odklonil pa jaz; pomenkovala sva se torej v mednarodni — latinščini.

Razodel mi je, da je rodóm Litvin, kar sem uganil že iz rodbinskega imena. Isto leto je abrahamoval. Dobrosrčnost in zdravje sta mu sijala z obraza. Preden je prišel v Taškent, je služboval v Petrogradu. Na cerkveni akademiji¹ je bil do-

¹ Ker v celi Rusiji ni katoliške bogoslovne fakultete, v inozemstvu pa z vladnim dovoljenjem sme študirati le malokdo, so v Petrogradu ustanovili »carsko rimsko-katoliško cerkveno akademijo« za višje bogoslovne nauke. Na tej akademiji poučujejo bogoslovne vede duhovniki, vlada pa je nastavila tudi (pravoslavne) lajike za svetne predmete: ruski jezik in slovstvo ter rusko zgodovino. Po srednjih in višjih šolah so izpiti ravno iz teh predmetov najstrožji. Akademija sme podeljevati doktorat bogoslovja. Vendar pa je v Rusiji mnogo težje postati doktor nego drugod. Zato